

Pelastustoimi 1.1.2019

Turvallinen Suomi -seminaari 28.3.2017

Hankejohtaja Taito Vainio

Maakuntaudistus ja pelastustoimi

Maakuntalaki	<ul style="list-style-type: none">• Siirto maakunnille• "Kuntalaki"• Maakuntahallinto	<ul style="list-style-type: none">• Organisaatio• Liikelaitos• Maakunnat ja JTS
Maakuntien rahoituslaki	<ul style="list-style-type: none">• Maakuntien valtion rahoitus – rahoitusperiaate• Velvoitteiden lisääminen ja niiden rahoitus	
Voimaanpanolaki	<ul style="list-style-type: none">• Henkilöstö maakunnan palvelukseen• Irtaimen omaisuus maakunnan omistukseen• Sopimusten siirtäminen	
Pelastustoimen järjestämislaki	<ul style="list-style-type: none">• Järjestäminen• Tuottaminen• Toiminnan ohjaus	<ul style="list-style-type: none">• Rahoitustarve - arviointi• Palvelutaso - arviointi• Laillisuusvalvonta
Pelastuslaki	<ul style="list-style-type: none">• Velvollisuudet ja valvonta• Tehtävät ja yhteistoiminta• ~ Nykyinen laki pl. organisaatio ja ohjaus	
Muu lainsäädäntö	<ul style="list-style-type: none">• SOTE järjestämislaki – ensihoito• Perustuslaki – oikeutus tehostettuun ohjaukseen• LUOVA laki - laillisuusvalvonta	

Pelastuslain uudistaminen

Maakuntauudistuksesta johtuvat	→	Pelastustoimen alue -> maakunta
Yleiset säännökset	→	Määritelmät
Yleiset velvollisuudet	→	Ruohikkopalovaroitus, ilmoitusvelvollisuus
Toiminnanharjoittaja + rakennuksen om.	→	Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmaprosessi, poistumisturvallisuusselvitys, asumisyksikkökäsite (STM)
Organisaatio + palvelutaso	✗	Pelastustoimen järjestämislakiin
Pelastustoimen tehtävät	→	Turvallisuusviestintä, KV toiminta, ensihoitokäsite, öljyntorjunta, sammutusvesi, metsäpalojen tähytys
Pelastustoiminta	→	Öljyntorjunta osaksi pelastustoimintaa, sopimuspalokuntien hälyttäminen
Yhteistoiminta	→	42 § ja kolmas sektori
Vapaaehtoiset	→	Eri hanke
Koulutus + kelpoisuus	→	Eri hanke: Vapaaehtoisten koulutus
Nuohous	✗	Vapautetaan kilpailulle, voimaan jo 1.1.2018
Väestönsuojelu	→	Väestönsuojelun käsite, organisaation vahvistaminen
Väestönsuojat	→	Ei muuteta, rakennusalamäärittely (YM)
Valvonta	→	Tarkistetaan 78-80 §
Salassapito, tiedonsaanti, rekisterit	→	Tiedonsaanti- ja rekisterisäännökset päivitetty
Rahoitus, maksut ja korvaukset	→	Maakuntalaki ja maakuntien rahoituslaki

Voimaanpanolaki

KUNTA

MAAKUNTA

(Kiinteistöt jäävät kunnan omistukseen)

Maakunta vuokraa paloasemat

Irtain omaisuus siirtyy maakunnan omistukseen

Henkilöstö siirtyy maakunnan palvelukseen

Palokuntasopimus siirtyy maakunnalle

Palokunta-
sopimus

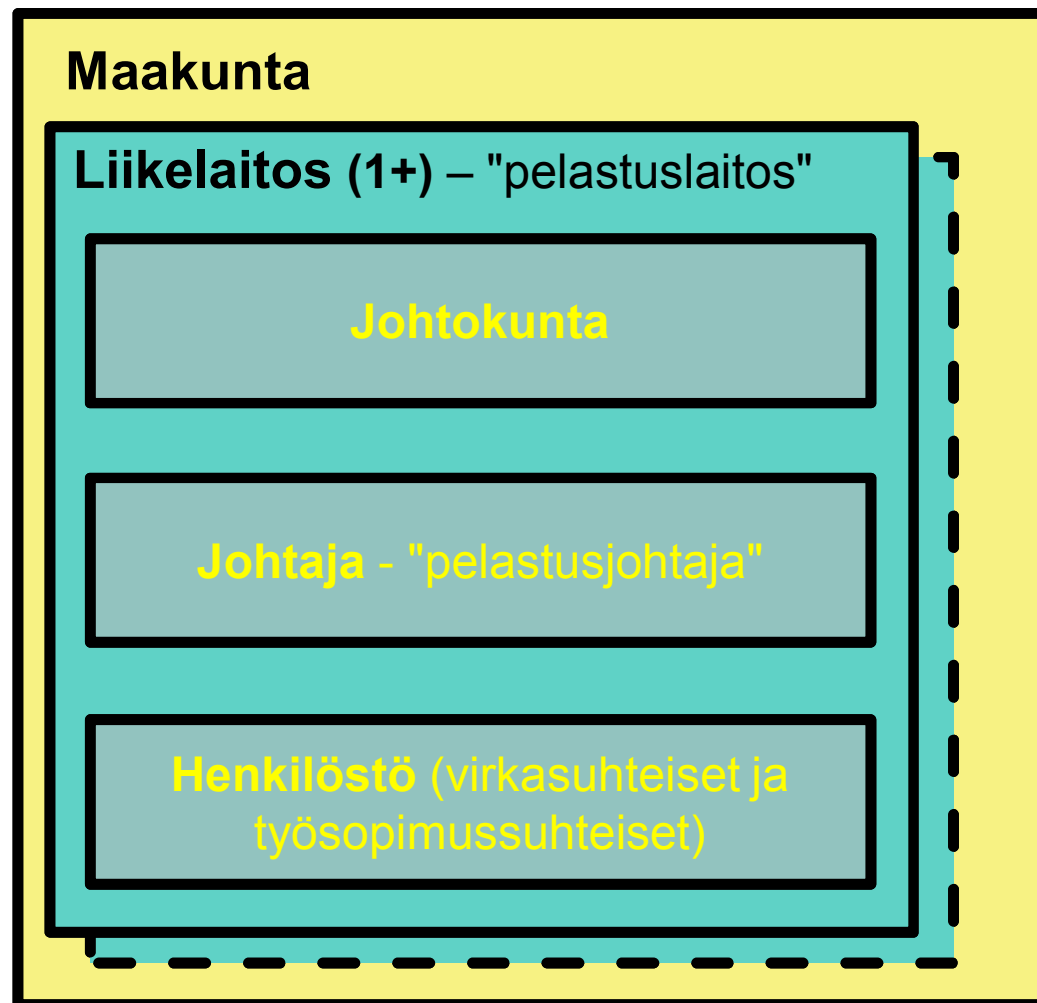
Palokunta-
sopimus

(Omaisuus jää palokunnan omistukseen)

Maakuntalaki

Valtakunnalliset palvelukeskukset

- toimitila- ja kiinteistöhallinto
- talous- ja henkilöstöhallinto
- tieto- ja viestintätekniiset palvelut (ICT)

Pelastustoimen palvelujen järjestäminen ja tuottaminen

Maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava pelastustoimen järjestäminen ja palvelujen tuottaminen

Tavoite: parantaa johtamista sekä kustannusten hallintaa ja laadun kehittämistä

Maakunta

- Vastaa pelastustoimen **järjestämisestä**
- Asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutuminen
- Yhdenvertainen saatavuus (perusoikeudet)
- Tarpeen, määrän ja laadun määrittäminen (palvelutaso)
- Tuottamistapa (oma toiminta tai sopimuksen perusteella)
- Tuottamisen ohjaus ja valvonta
- Viranomaistoimivalta

Liikelaitos

- Vastaa maakunnan omien palvelujen **tuottamisesta**
- Laatii pelastustoimen palveluista omavalvontaohjelman
- Varautuu poikkeusoloihin
- Huolehtii jatkuvuuden turvaamisesta hankittaessa palveluita sopimuksella

Voi käyttää apuna sopimuspalokuntaa tai muuta pelastusalalla toimivaa yhteisöä

Sopimuspalokunnat

Palvelujen kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin

Osa pelastustoimeen kuuluvista palveluista ja tehtävistä voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin yhdelle tai useammalle maakunnalle

Välttämättömyys

Palvelujen saatavuus ja laatu, tehtävän vaativuus, harvinaisuus tai niistä johtuvat suuret kustannukset

Sisäministeriö arvioi ja esittelee

KV pelastustoiminnan ja CBRNE erityisvalmius, MIRG, merialueen öljyntorjunta, alueelliset ja valtakunnalliset johto- ja tilannekuvajärjestelyt

Valtioneuvosto

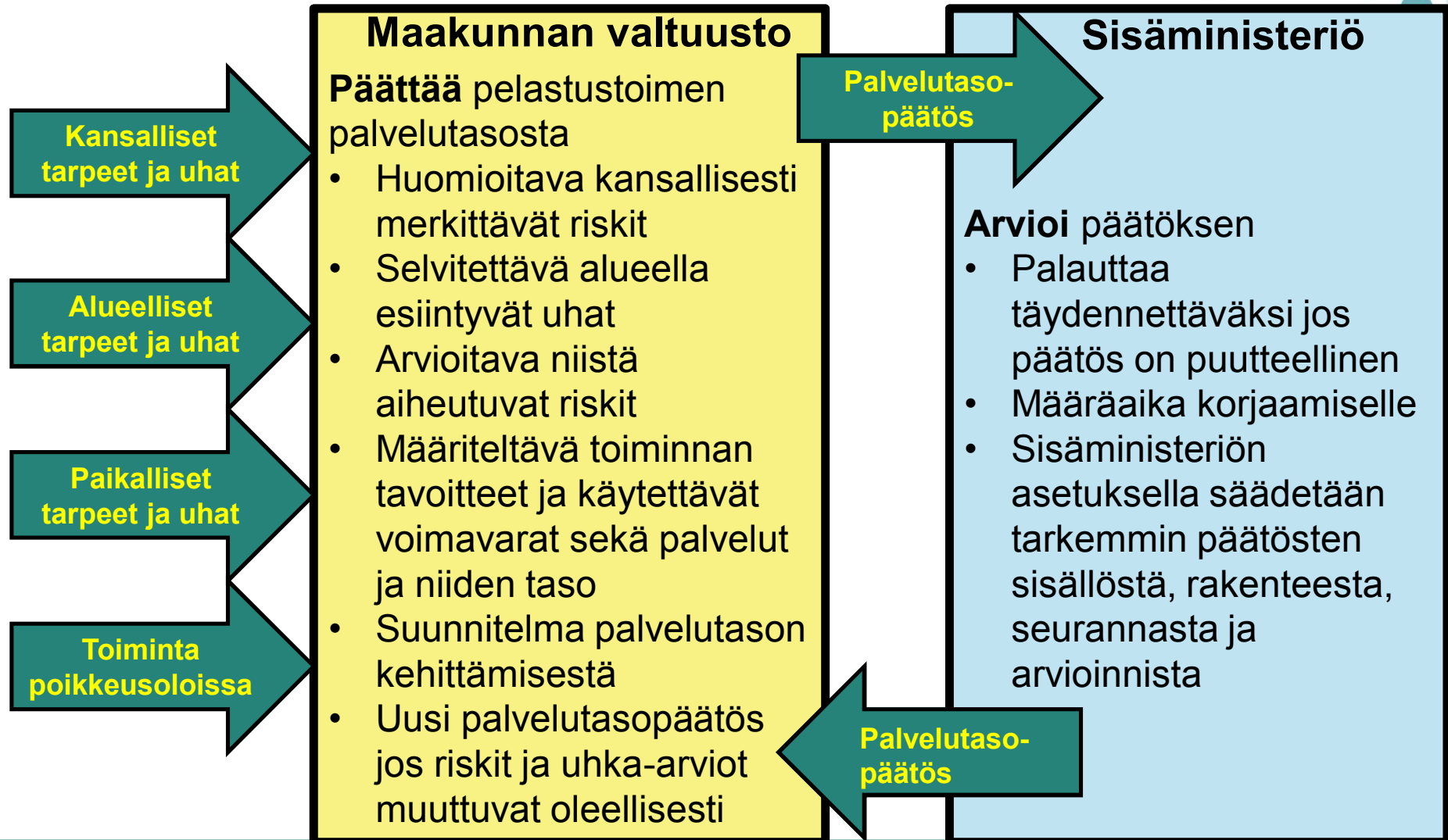
Kuulee niitä maakuntia, joita asia koskee.
Kokoamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Maakunta, jolle palvelut kootaan

Perusoikeudet, palvelutaso, tuottamistapa, tuottamisen ohjaus ja valvonta, viranomaistoimivalta. Muilla maakunnilla ei ole päätösvaltaa näistä palveluista eivätkä ne saa tuottaa tai hankkia niitä muualta.

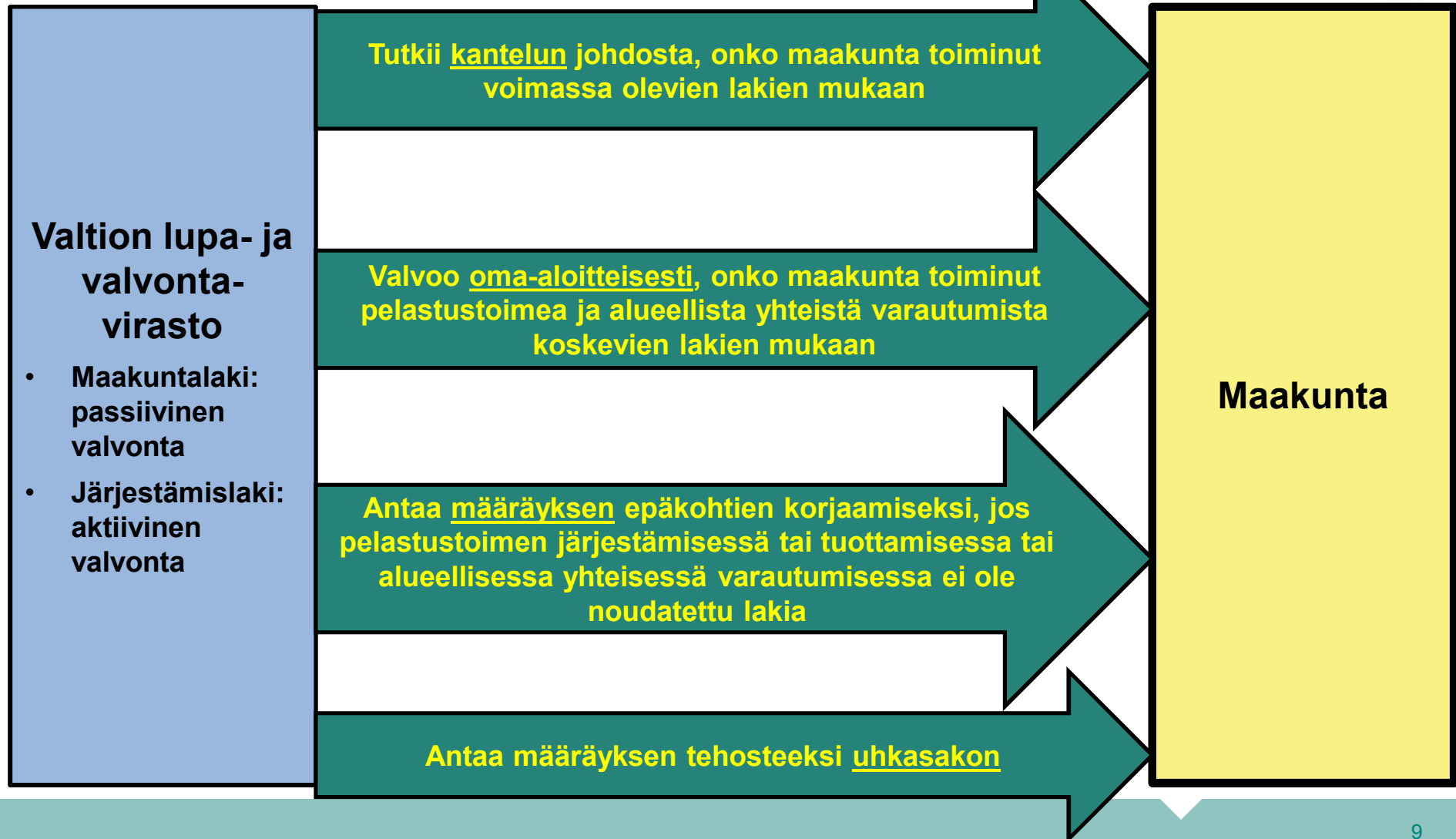
Palvelutasopäätös

Pelastustoimen palvelutason tulee vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia.

Laillisuusvalvonta

Pelastustoimen järjestämisen ja tuottamisen sekä alueellisen yhteisen varautumisen lainmukaisuuden valvonta ja siihen liittyvä ohjaus kuuluu [valtion lupa- ja valvontavirastolle].

Pelastustoimen ohjausjärjestelmä 1.1.2019

Pelastustoimen yleinen ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen

Pelastustoimen valtakunnalliset valmistelut ja järjestelyt

Eri ministeriöiden ja toimialojen yhteistoiminnan kehittäminen

Pelastustoimintaan osallistuvien toimijoiden vastuiden selkeyttäminen

Toiminnan suunnittelu vastuiden mukaisesti

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET

Pelastustoimen ja sen varautumisen valtakunnallinen johtaminen

Pelastustoimen yleinen suunnittelu, ohjaus, valvonta ja koordinointi sekä niiden kehittäminen

Yhdenmukaisuus tasapainossa maakuntaitsehallinnon kanssa

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET

Valtakunnalliset linjaukset ja tavoitteet pelastustoimen järjestämiselle

Valtioneuvosto vahvistaa pelastustoimen kehittämisen valtakunnalliset linjaukset sekä valtakunnalliset strategiset tavoitteet.

Linjaukset

- Pelastustoimen palvelukyvyn yhdenmukaistaminen kokonaisuutena ja erityisesti valtakunnallisesta näkökulmasta
- Infrastruktuurin kehittäminen koko maan tasolla
- Voivat kohdistua esimerkiksi pelastustoimen palvelujen tuotantorakenteeseen, tiedonhallinnan kehittämiskohteisiin sekä CBRNE erityisvalmiuteen

Tavoitteet

- Strategisia, eivätkä sellaisenaan maakuntien toimintaa sitovia
- Voivat perustua esimerkiksi hallitusohjelmaan sekä tulipaloja ja muita onnettomuuksia tai pelastustoimen toimintavalmiuden toteutumista koskeviin seurantatietoihin, palvelutarpeeseen tai pelastustoimen toimintaa ja taloutta koskeviin seurantatietoihin

Valtakunnalliset tavoitteet pelastustoimen järjestämiselle

Valtioneuvosto vahvistaa pelastustoimen kehittämisen valtakunnalliset linjaukset sekä valtakunnalliset strategiset tavoitteet.

Sisäministeriö

- **Valmistele**e ehdotuksen linjauksiksi ja tavoitteiksi
- **Kuule**e ennen ehdotuksen antamista
 - maakuntia
 - muita viranomaisia (kun ehdotus koskisi niiden vastuulle kuuluvaa pelastustoimeen osallistumista tai pelastustoiminnassa tarvittavaa virka-apua)

Ehdotus tavoitteiksi ja linjauksiksi

Valtioneuvosto

- **Vahvistaa** linjaukset ja tavoitteet
- Neljän vuoden välein hallituskausittain

Sisäministeriö ottaa huomioon ohjauksessaan

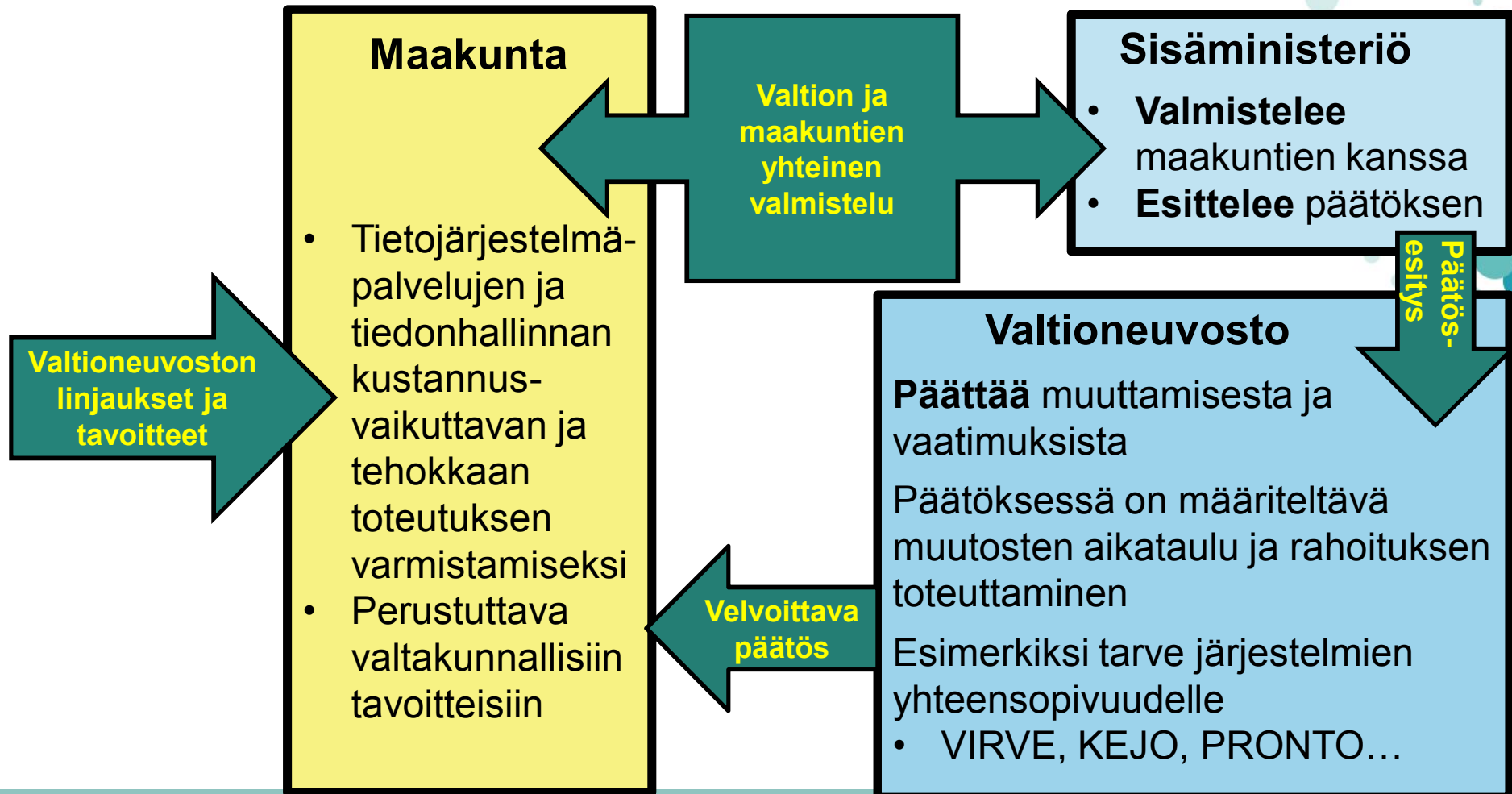
Perusteena tiedonhallinnan ohjauksessa

Ohjaavat maakuntia

Tiedonhallinnan ohjaus

Valtioneuvosto voi päättää olemassa olevien tietojärjestelmien muuttamisesta ja niiden uudistamisesta noudatettavista vaatimuksista

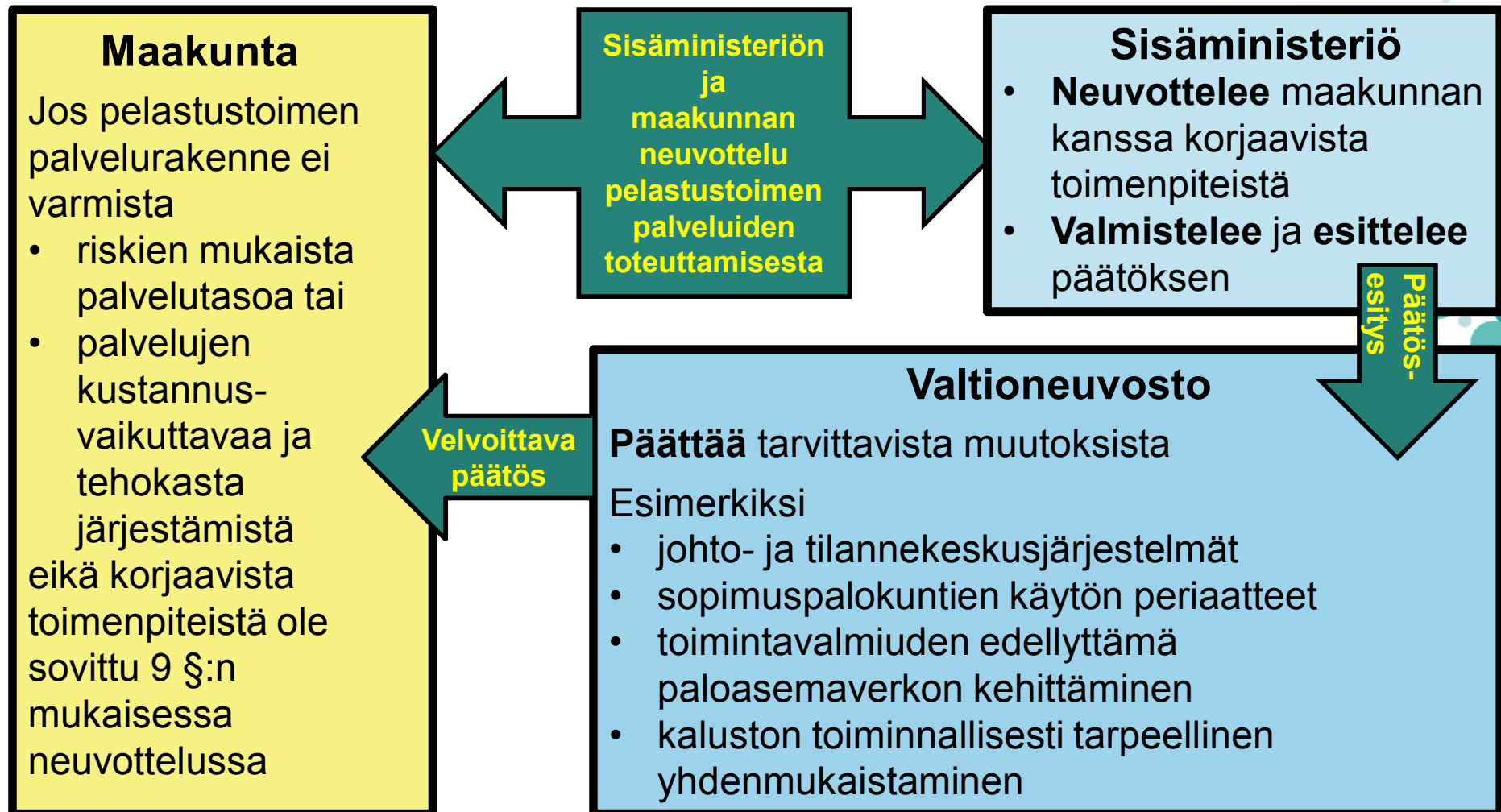
- *perusoikeuksien turvaaminen, toiminta valtakunnallisena järjestelmänä*

Palvelurakenteen ohjaus

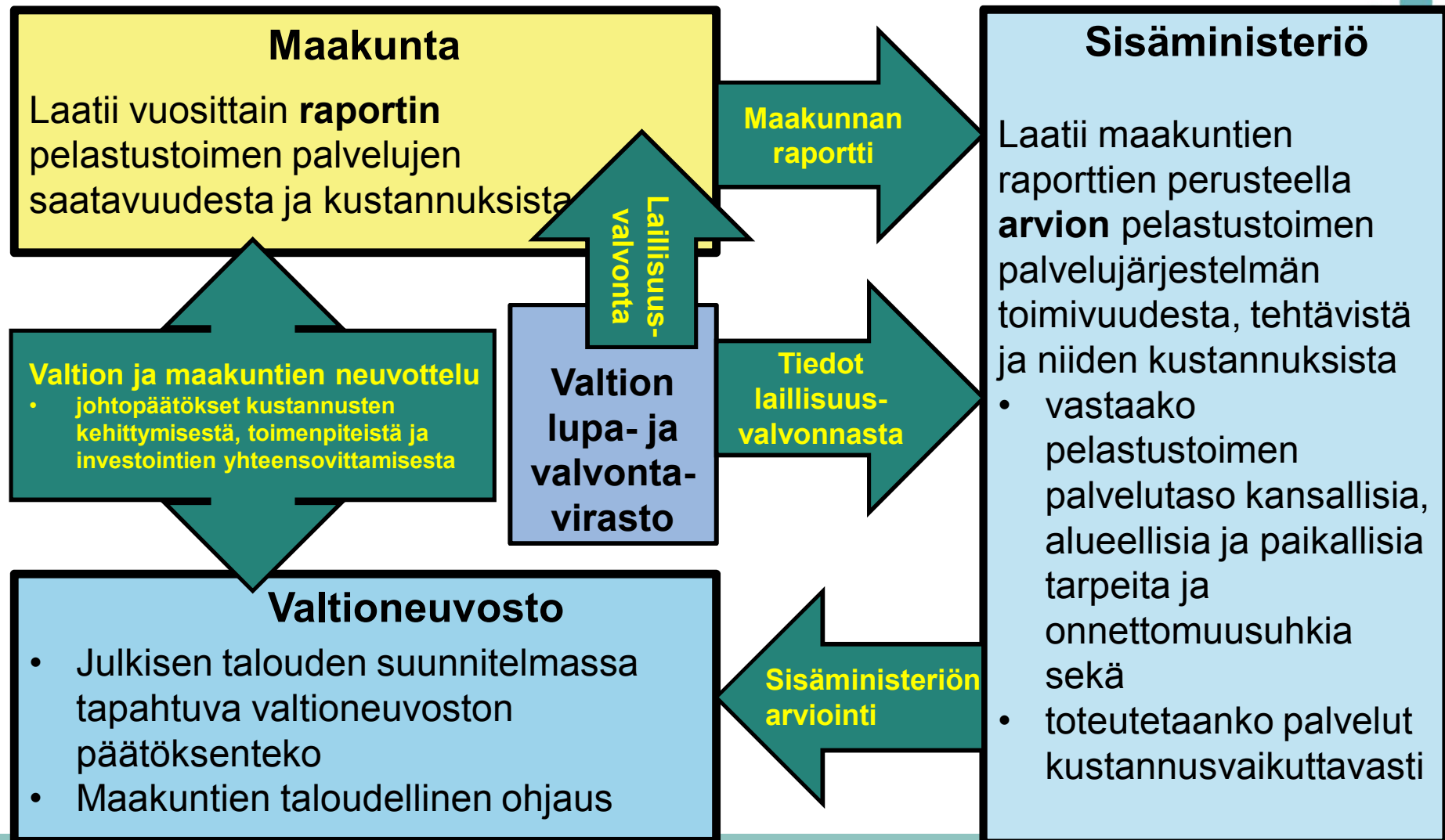
Valtioneuvosto voi velvoittaa maakunnan tekemään tarvittavat muutokset sen järjestämisvastuulla olevaan pelastustoimeen

- perusoikeuksien turvaaminen, toiminta valtakunnallisena järjestelmänä*

Palvelujen saatavuuden ja rahoituksen riittävyyden arviointi

Julkisen talouden suunnitelman valmistelu

Pelastustoimen informaatio-ohjaus

Sisäministeriö ja maakunnat neuvottelevat vuosittain pelastustoimen tehtävien ja palvelujen toteuttamisesta

Tarkoitus

- Ohjata pelastustoimen ja sen palveluiden kehittämistä
- Edistää pelastustoimen valtakunnallisesti yhdenmukaista järjestämistä

Tavoitteet

- Synnyttää jatkuva vuoropuhelu ministeriön ja maakuntien välille
- Pelastustoimen kehittäminen yhteisymmärryksessä ja eri maakuntien kanssa saatuja kokemuksia hyödyntäen
- Pelastustoimen palvelurakenteen jatkuva uudistaminen ottaen huomioon asukkaiden tarpeet ja maakuntien edellytykset järjestää palvelut

Pelastustoimen informaatio-ohjaus

Sisäministeriö ja maakunnat neuvottelevat vuosittain pelastustoimen tehtävien ja palvelujen toteuttamisesta

Arvioidaan valtakunnallisten tavoitteiden toteutumista, pelastustoimen palvelujen kehitystä ja alueellisia kehittämistarpeita, toimintaympäristön ja palvelujen tarpeen muutoksia

Käsitellään pelastustoimen keskeisiä tavoitteita, työnjakoa ja yhteistoimintaa pelastustoimen palvelujen tuottamisessa sekä omavalvonnan toteutumista

Pelastustoimen päätöksenteko ja tehtävät

Pelastustoimen valtakunnallinen ohjaus vahvistuu

LUOVA
Laillisuusvalvonta

Pelastuslaitos

- tuottaa pelastustoimen palvelut
- laatii pelastustoimen palveluiden omavalvontaohjelman
- varautuu poikkeusoloihin

Maakunta

- vastaa pelastustoimen järjestämisestä
- päättää pelastustoimen palvelutasosta
- raportoi pelastustoimen palvelujen saatavuudesta
- organisoii pelastustoimen maakunnassa

Sisäministeriö

- johtaa, suunnittelee, ohjaa ja koordinoi valtakunnallisesti pelastustoimintaa ja sen varautumista sekä kehittämistä hallinnonalallaan
- huolehtii pelastustoimen valtakunnallisista valmisteluista ja järjestelyistä
- yhteensovittaa ministeriöiden ja toimialojen toimintaa erityisesti laaja-alaisten uhkien torjunnassa
- arvioi pelastustoimen palvelujärjestelmän toimivuutta
- arvioi ja ohjaa pelastustoimen palvelutasopäätöksiä

Valtioneuvosto

- vahvistaa valtakunnalliset linjaukset
- päättää tiedonhallintajärjestelmän muutoksista
- päättää erityistehtävien keskittämisestä yhdelle tai useammalle pelastuslaitokselle
- vahvistaa strategiset tavoitteet
- päättää palvelurakenteen muutoksista

Mikä muuttuu

- **Pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta maakunnille → Uusi työnantaja, liikkeenluovutus**
- **Rahoitus tulee kokonaisuudessaan valtiolta**
- **Maakunnallisessa pelastustoimessa muutoksia nykyiseen 22 pelastuslaitoksen järjestelmään tulee Uudellamaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla. Uudellamaalla Helsinki, Keski-Uusimaa, Itä-Uusimaa ja Länsi-Uusimaa yhdistyvät. Pohjois-Pohjanmaalla Oulu-Koillismaa ja Jokilaaksot yhdistyvät ja Pohjanmaan pelastuslaitokseen yhdistetään Keski-Pohjanmaalta Pietarsaari, Luoto ja Kruunupyö maakuntajaon mukaisesti**

Valtion ohjaus vahvistuu

- **Valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi pelastustoimen kehittämisen valtakunnalliset linjaukset sekä valtakunnalliset lainsäädäntöä täydentävät strategiset tavoitteet pelastustoimen järjestämiseksi**
- **Valtioneuvosto voi päättää palvelurakenteen ja tiedonhallinnan ohjauksesta strategisella tasolla**
- **Palvelujen kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin on mahdollista**
- **Informaatio-ohjaus ja raportointi vuorovaikutteisella neuvottelumenettelyllä**
- **Sisäministeriön ohjausta vahvistetaan yhteistä varautumista koskevissa tehtävissä valtion keskushallinnon tasolla**

Palvelutason arviointi SM:lle

- **Pelastustoimen palvelutason tulee vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia.**
- **Maakunnan valtuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta**
- **Sisäministeriö arvioi pelastustoimen palvelutasopäätöksiä**
- **Uudelle perustettavalle virastolle (LUOVA) kuuluisi pelastustoimen laillisuusvalvonta**

Yhteisen varautumisen sisältö

SM

- 1. Kansallinen riskinarvio:**
kansallisesti merkittävien riskien poikkihallinnollisen arviointityön koordinointi/yhteensovitus
- 2. Yhteinen varautuminen:** yhteisen varautumisen valtakunnallinen yhteensovittaminen ja tukeminen maakuntien välillä siten, että varautumisesta muodostuu valtakunnallinen kokonaisuus perustuen valtioneuvostossa ja ministeriöissä päätettyihin varautumista koskeviin periaatteisiin

VNOS 15 § 8 kohta

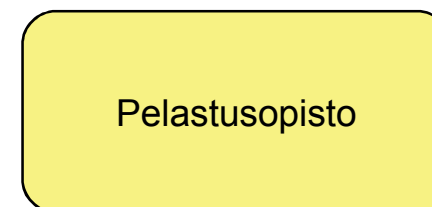
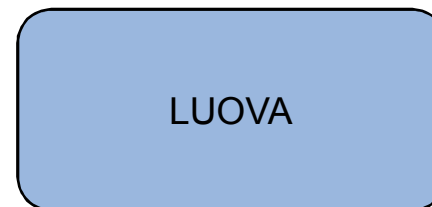
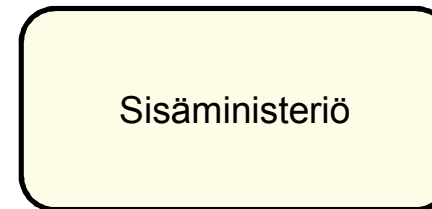
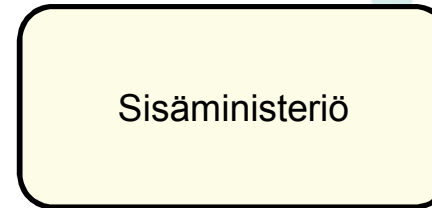
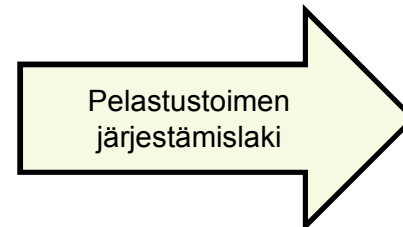
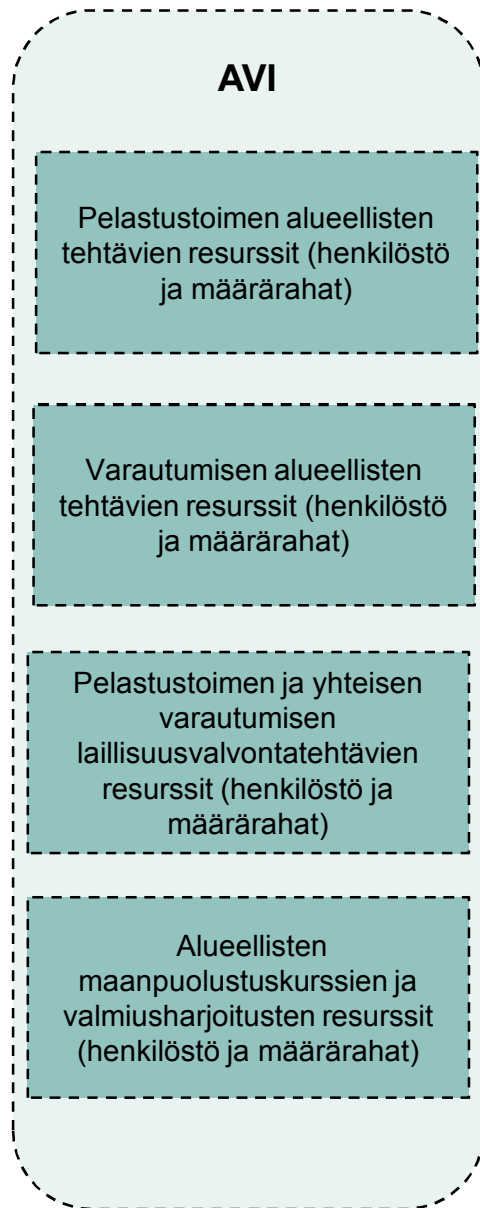
Maakunta

- 1. Yhteensovittamisen rakenteet**
- 2. Alueellinen riskinarvio**
- 3. Ennakoiva tilanneseuranta ja arviointi**
- 4. Valmiussuunnittelun yhteensovittaminen**
- 5. Valmius- ja häiriötilanneharjoitusten järjestäminen**

Pelastusopisto

- 1. Maakuntien yhteisten valmius- ja häiriötilanneharjoitusten järjestäminen (>1 maakunta, ml. valtak.)**
- 2. Alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen**

Resurssisiirrot

Kiitos!